

SPRAWOZDANIA I RECENZJE

Liturgia Sacra 11 (2005), nr 1, s. 197-219

Symposium liturgiczne w Torreglia

(Padwa, 2–4 maja 2005 r.)

Tegoroczne symposium liturgiczne, zorganizowane przez Instytut Liturgii Pastoralnej w Padwie w dniach 2–4 maja 2005 r., zajęło się tematem: *Rytuály kościelne i ceremonie (rytuály) świeckie*.

Przedstawiając zamierzenia symposium, dziekan instytutu, prof. Giorgio Bonaccorso OSB, stwierdził, iż w obecnych czasach staje się czymś koniecznym przemyślenie wszystkiego tego, co dotyczy ceremoniału (rytualności i obrzędowości) i to zarówno w ujęciu ciągłości (tradycji), jak i w poszukiwaniu tożsamości (dzisiaj i na przyszłość).

Mówiąc o rytuałach, stajemy przed poważnym problemem: rytuał (rytuály) kościelne i rytuał (rytuály) świeckie. Dzisiaj coraz częściej mówi się o religii, wierze, praktyce religijnej itp. jako o czymś czysto prywatnym, osobistym i intymnym. Z drugiej strony zauważa się w niektórych kręgach kościelnych sytuację przeciwną: rytuał (ceremonia) do „pokazania” wszystkim, a to z kolei głównie dzięki nowym środkom przekazu medialnego (np. wszystko to, co było związane z obrzędami *post mortem* papieża Jana Pawła II). W takiej sytuacji mamy do czynienia z tzw. rytuałem publicznym. Do tego dodajmy jeszcze liczne rytuały (ceremonie) świeckie związane z różnymi sytuacjami życia zarówno jednostki, jak i całych społeczeństw czy narodów! Wszystko to niejako zmusza nas do ponownego przemyślenia problemu dotyczącego rytuałów przeróżnego pochodzenia, jak i ich wzajemnego oddziaływania na siebie.

W całej Europie jesteśmy dzisiaj świadkami stopniowego „wyludniania się” kościołów: liturgie stają się coraz „słabsze”, a rytuały świeckie z kolei są w wielkim

„rozkwicie”. Nie możemy przejść obojętnie obok takiego stanu rzeczy! Musimy zastanowić się czy oznacza to stopniową sekularyzację, czy też zastąpienie całościowe bądź częściowe rytuałów religijnych przez te świeckie. W wielu środowiskach wydaje się, że rytuały religijne należą już do przeszłości i zostały zastąpione całkowicie przez „nowe” rytuały świeckie. Nie możemy podważyć faktu, iż w wielu społeczeństwach rytuały i ceremonie świeckie mnożą się. W większości przypadków nie mają one nic do czynienia z rytualnością religijną. Zdaje się jednak, że rytuały te w jakimś stopniu imitują i powtarzają rytuały religijne.

Podstawowe pytanie, na które sympozjum próbowało więc dać odpowiedź, było następujące: Jaka jest zależność pomiędzy rytuałem tradycyjnym (kościelnym) i rytuałem świeckim?

Wygłoszono następujące referaty:

- 1) A.N. Terrin, wykładowca na Instytucie Liturgii Pastoralnej w Padwie: *Fenomenologia rytuałów religijnych i rytuałów świeckich*;
- 2) D. Hervieu-Léger, *president de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales* w Paryżu: *Sekularyzacja i obrzędowość: czy można mówić o tzw. „rytuałach świeckich”?*;
- 3) M. Gallizioli, wykładowca w Wyższym Instytucie Nauk Religijnych w Urbino: *Niektóre współczesne rytuały nastolatków. Pomiędzy tym, co religijne a tym, co świeckie*;
- 4) I. De Sandre, profesor Uniwersytetu w Padwie: *Rytuały w budowaniu tożsamości społecznej. Pomiędzy tym, co religijne a tym, co świeckie*;
- 5) L. Girardi, wykładowca w Instytucie Liturgii Pastoralnej w Padwie: *Obrzędowość liturgiczna w sakramentach kościelnych*;
- 6) R. Tagliaferro, wykładowca w Instytucie Liturgii Pastoralnej w Padwie: *Celebracja liturgiczna: Chrystus bez obrzędów? Kwestia liturgiczna jako kwestia rytualna*;
- 7) S. Ubbiali, profesor z Fakultetu Teologicznego Włoch Północnych w Mediolanie: *Liturgia i instytucja kościelna: pomiędzy charyzmatem a władzą*.

Ks. Piotr Jura